

National Mission For Safety of
Women अंतर्गत राज्यात स्थापन
१३८ विशेष जलदगती
न्यायालयातील अस्थायी पदांना
मुदतवाढ देणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
विधि व न्याय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : जगन्या १४२४/प्र.क्र.११९/का.९
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२,
दिनांक :- २३ सप्टेंबर, २०२४.

- संदर्भ :- १) विधि व न्याय विभाग, शासन निर्णय क्र.जगन्या-१४१९/५/प्र.क्र.४/का-९,
दि.०४.०३.२०२०
२) विधि व न्याय विभाग, शासन निर्णय क्र. जगन्या-१४१९/५/प्र.क्र.४/का- ९,
दि.९.०३.२०२३
३) विधि व न्याय विभाग शासन निर्णय क्र. जगन्या-१४१९/५/प्र.क्र.४/का-९,
दि.१६.०३.२०२४
४) वित्त विभाग शासन निर्णय क्र. पदनि २०१६/प्र.क्र.८/१६/आ.पु.क,
दि.०६.०९.२०२४
५) मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांचे पत्र क्र. A(Spl.)/FTC/२०२४/१५५/२०२४
दि. १४ ऑगस्ट, २०२४

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने National Mission For Safety of Women या अभियानाअंतर्गत केंद्र पुरस्कृत योजनेंतर्गत महिला व बालके अंतर्भूत असलेली बलात्कार व पॉक्सो कायद्यांतर्गत प्रलंबित प्रकरणे चालवून त्वरीत निकाली काढण्यासाठी राज्यात १३८ विशेष जलदगती न्यायालये स्थापन करण्यास संदर्भ क्र. १ येथील शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली होती. तसेच संदर्भ क्र. २ येथील शासन निर्णयान्वये सदर १३८ विशेष जलदगती न्यायालयांकरीता एकूण ४१४ नियमित पदे निर्माण करण्यास व एकूण ६९० मनुष्यबळाच्या मर्यादेत बाह्ययंत्रणेकडून सेवा घेण्यास मंजूरी देण्यात आली आहे. " संदर्भ क्र. ३ येथील शासन निर्णयान्वये सदर अस्थायी पदांना दि. ३१/०८/२०२३ नंतर पुढील ५ वर्षांच्या कालावधीकरीता मुदतवाढ देण्यात आली आहे. तसेच सदर अस्थायी पदे दि. ३१/०८/२०२४ पर्यंत चालू ठेवण्यास शासन मंजूरी देण्यात आली असून, दि. ३१/०८/२०२४ नंतर वित्त विभागाकडून वेळोवेळी निर्गमित होणाऱ्या शासन निर्णयानुसार पुढील मुदतवाढ घेणे आवश्यक आहे असे नमूद करण्यात आले आहे.

२. सदर विशेष जलदगती न्यायालयांतील अस्थायी पदांना संदर्भ क्र.४येथील वित्त विभागाच्या शासन निर्णयान्वये दि.०१.०९.२०२४ ते दि.२८.०२.२०२५ या कालावधीकरीता अस्थायी पदांना मुदतवाढ देण्याचे अधिकार प्रशासकीय विभागास प्रदान करण्यात आलेले आहेत. त्यानुसार सदर अस्थायी पदांना मुदतवाढ देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

केंद्र शासनाने National Mission For Safety of Women या अभियानांतर्गत केंद्र पुरस्कृत योजनेंतर्गत महिला व बालके अंतर्भूत असलेली बलात्कार व पॉक्सो कायद्यांतर्गत प्रलंबित प्रकरणे चालवून त्वरीत निकाली काढण्यासाठी राज्यातील परिशिष्ट अ प्रमाणे १३८ विशेष जलदगती न्यायालयांतील पुढील अस्थायी पदांना दि.०१.०९.२०२४ ते दि. २८.०२.२०२५ या कालावधीकरीता मुदतवाढ देण्यात येत आहे.

(अ) मुंबई बाहेरील ११२ विशेष जलदगती न्यायालयांसाठी (अ)(१)नियमितपदे

अ. क्र	पदाचे नाव	पदसंख्या
१	जिल्हा व अतिरिक्त सत्र न्यायाधीश	१
२	लघुलेखक (ग्रेड-१)	१
३	अधीक्षक	१
	एकूण	३
	एकूण ११२ विशेष न्यायालयांसाठी (११२x ३)	३३६

(अ)(२) बाह्ययंत्रणेकडून घ्यावयाच्या सेवा

अ.क्र.	सेवा	मनुष्यबळ
१	लिपिक टंकलेखक	३
२	बहुउद्देशिय गट ड कर्मचारी (शिपाई इ.)	२
	एकूण	५
	एकूण ११२ विशेष न्यायालयांसाठी (११२ x ५)	५६०

(आ)मुंबईमधील २६ विशेष जलदगती न्यायालयांसाठी
आ (१) नियमित पदे

अ. क्र	पदाचे नाव	पदसंख्या
१	न्यायाधीश	१
२	लघुलेखक (ग्रेड-१)	१
३	शिरस्तेदार	१
	एकूण	३
	एकूण २६ विशेष न्यायालयांसाठी (२६x ३)	७८

आ(२) बाह्ययंत्रणेकडून घ्यावयाच्या सेवा

अ.क्र.	सेवा	मनुष्यवळ
१	लिपिक टंकलेखक	१
२	बहुउद्देशिय गट ड कर्मचारी (शिपाई इ.)	३
३	दुभाषी	१
	एकूण	५
	एकूण २६ विशेष न्यायालयांसाठी (२६ x ५)	१३०

(क) संक्षिप्त तपशिल

	नियमित पदे	बाह्ययंत्रणेकडून घ्यावयाच्या सेवा	एकूण
मुंबईबाहेरील ११२ विशेष न्यायालयांसाठी	३३६	५६०	८९६
मुंबईमधील २६ विशेष न्यायालयांसाठी	७८	१३०	२०८
एकूण	४१४	६९०	११०४

२. याकरिता येणारा खर्च "मागणी क्र.जे-१, २०१४, न्यायदान-१०२-उच्च न्यायालये १४ - महिलांच्या सुरक्षेसाठी राष्ट्रीय उपक्रम अंतर्गत विशेष न्यायालयाची स्थापना, (१४)(०२) महिला व बालक अंतर्भूत प्रकरणे त्वरीत निकालात काढण्यासाठी विशेष न्यायालयाची स्थापना (कार्यक्रमांतर्गत)(दत्तमय) (राज्य हिस्सा ४०%)(२०१४ ०६७३) या लेखाशीर्षाखाली संबंधित वित्तीय वर्षाच्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

३. वित्त विभाग शासन निर्णय क्र. पदनि २०१६/प्र.क्र.८/१६/आ.पु.क, दि.०६.०९.२०२४द्वारे प्रशासकीय विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार हा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा संकेतांक २०२४०९२३१७२११६५१२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(आशिष अ. अयाचित)
विधि सल्लागार-नि-सह सचिव

प्रति :-

- १) मा. महाप्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई ,
- २) प्रधान न्यायाधीश, नगर दिवाणी व सत्र न्यायालय, मुंबई
- ३) सर्व प्रमुख न्यायाधीश, जिल्हा व सत्र न्यायालय,
- ४) प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा/मुख शाखा), मुंबई
- ५) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, नागपूर/औरंगाबाद खंडपीठ
- ६) महालेखापाल-एक/दोन (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर,
- ७) महालेखापाल-एक/दोन (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
- ८) जिल्हा कोषागार अधिकारी, सर्व जिल्हे
- ९) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
- १०) निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- ९) वित्त विभाग व्यय-५,
- १०) विधि व न्याय विभाग कार्यासन-२३, २४ व २५
- ११) निवड नस्ती- का. ९.

परिशिष्ट-अ

अ.क्र.	जिल्हा	न्यायालयाचे ठिकाण	POCSO न्यायालयांची संख्या	विशेष जलद गती न्यायालयांची संख्या	जिल्हावार एकूण न्यायालयांची संख्या
१	अहमदनगर	अहमदनगर	१	१	३
		संगमनेर		१	
२	अकोला	अकोला	१	२	४
		अकोट		१	
३	अमरावती	अमरावती	१	३	७
		अचलपूर		३	
४	औरंगाबाद	औरंगाबाद	१	३	४
५	बीड	बीड	१	१	३
		अंबाजोगाई		१	
६	भंडारा	भंडारा	१		१
७	बुलढाणा	बुलढाणा	१	१	४
		मलकापूर		१	
		खामगाव		१	
८	चंद्रपूर	चंद्रपूर	१	१	२
९	धुळे	धुळे	१		१
१०	गडचिरोली	गडचिरोली		१	१
११	गोंदिया	गोंदिया	१	१	२
१२	जळगाव	जळगाव	१	१	२
१३	जालना	जालना	१	१	२
१४	कोल्हापूर	कोल्हापूर	१	१	२
१५	लातूर	लातूर	१	१	२
१६	नागपूर	नागपूर	१	४	५
१७	नांदेड	नांदेड	१	१	२
१८	नंदुरबार	नंदुरबार		१	१
१९	नाशिक	नाशिक	१	१	४
		मालेगाव		१	
		निफाड		१	
२०	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	१	१	२
२१	परभणी	परभणी	१	१	२
२२	पुणे	पुणे	१	११	१६

		बारामती		२	
		खेड		२	
२३	रायगड अलिबाग	रायगड अलिबाग	१	१	२
२४	रत्नागिरी	रत्नागिरी	१		१
२५	सांगली	सांगली	१	१	२
२६	सातारा	सातारा	१	२	४
		कराड		१	
२७	सोलापूर	सोलापूर	१	३	६
		पंढरपूर		१	
		बारशी		१	
२८	ठाणे	ठाणे	१	८	१८
		कल्याण		६	
		वसई		२	
		पालघर		१	
२९	वर्धा	वर्धा	१	१	२
३०	वाशिम	वाशिम	१	१	२
३१	यवतमाळ	यवतमाळ	१	१	३
		पुसंद		१	
३२	नगर दिवाणी व सत्र न्यायालय मुंबई	नगर दिवाणी मुंबई	१	१४	२६
		दिंडोशी		११	
	एकूण		३०	१०८	१३८

परिशिष्ट 'ब'

राज्यातील 138 विशेष जलदगती

न्यायालयांकरीता पदसंरचना

मुंबईबाहेरील ११२

न्यायालयांकरीता

अ. क्र.	पदनाम	१ न्यायालयांकरीता पदसंख्या	११२ न्यायालयांकरीता पदसंख्या
१	जिल्हा न्यायाधीश व अतिरिक्त सत्र न्यायाधीश	१	११२
२	लघुलेखक (उच्च श्रेणी)	१	११२
३	अधिक्षक	१	११२
४	वरिष्ठ लिपिक	१	११२
५	कनिष्ठ लिपिक	२	२२४
६	शिपाई	२	२२४
	एकूण	८	८९६

मुंबईमधील २६ न्यायालयांकरीता

अ. क्र.	पदनाम	१ न्यायालयांकरीता पदसंख्या	२६ न्यायालयांकरीता पदसंख्या
१	न्यायाधीश	१	२६
२	शिरस्तेदार	१	२६
३	लघुलेखक (उच्च श्रेणी)	१	२६
४	दुभाषी	१	२६
५	लिपिक-टंकलेखक	१	२६
६	हवालदार	१	२६
७	शिपाई	२	५२
	एकूण	८	२०८